

Національний архітектурно-історичний заповідник
«Чернігів стародавній»

Спас Чернігівський об`єднує

В унікальній національній пам'ятці – чернігівському Спасо-Преображенському соборі – з'явилась єдина у світі ікона. Називається вона «Спас Чернігівський» і унікальність полягає у способі її відтворення: з'явилась ікона завдяки кропіткій роботі науковців – дослідників, які реконструювали її, вивчаючи зображення із давньоруських печаток доби Київської Русі, які збереглись у колекції приватного музею Олексія Шереметьєва.

Бо з плином віків ні сама ікона, а ні списки (копії) з неї не збереглись. За словами Голови Українського інституту національної пам'яті Олександра Алфорова, ідейного натхненника цього дослідження та реконструкції, це перший у світі такий досвід відтворення ікони за зображеннями. І саме завдяки меценату, популяризатору історії та збирачу старожитностей Олексію Шереметьєву ця унікальна храмова ікона була відтворена та подарована ним Національному архітектурно-історичному заповіднику «Чернігів стародавній» для подальшого її експонування в експозиції Спасо-Преображенського собору.

Подія відбулась 22 жовтня у Соборі в рамках презентації окремого номеру журналу «Антиквар» (одного із професійних культурологічних видань в Україні), присвяченому виключно цій унікальній майже тисячолітній пам'ятці домонгольської доби. У виданні – 18 статей, які всебічно розкривають історію цього храму – архітектурної перлини світового значення. У виданні є світлини Спасу, які до цього жодного разу не публікувались.

Ікону «Спас Чернігівський» можна побачити, завітавши до Спасо-Преображенського собору. А придбати екземпляр журналу «Антиквар», присвячений цьому храму, можливо чи у вказаних на його сайті місцях продажу, чи замовивши його у видання онлайн (<https://antikvar.ua/>).

Дякуємо за благодійну підтримку проєкту засновниці Благодійного фонду SemargIS Марині Семененко, за співпрацю – головному редактору журналу Ганні Шерман. Дякуємо колективу авторів журналу: це Олег Однороженко, Любов Потапенко, Володимир Таран, Богдан Завітій, Наталія Реброва, Інна Непотенко, Тетяна Новик, Оксана Дядечко, Олег Васюта, Тетяна Миколайко, Сергій Сергєєв, Ірина Бугера, Андрій Глухенький, Олександр Шугалій, Алла Гаркуша.

Дякуємо Олексію Алфєєрову, іконописцю Андрію Комарницькому та Олексію Шереметьєву за створення реконструкції втраченої храмової ікони XI ст. «Спас Чернігівський» та дарунок її до Собору!

Спас Чернігівський об'єднує!

Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник
Михайла Коцюбинського

Турботи Хоми Коцюбинського як директора музею

Продовжуючи тему 155-річного ювілею від дня народження Хоми Коцюбинського, даємо витяг з його листа, спрямованого 1 квітня 1947 року на адресу Голови Комітету у справах культурно-освітніх установ. У листі Хома Михайлович піднімає цілий пласт проблем, що постали перед ним: маленький штат, пожежна безпека, відсутність на садибі води тощо.

Дописувач називає наукову роботу музею «другою трагедією». Хома Михайлович пише, що до Другої світової війни музей мав високий науковий рівень та посилається на відгук про музей Михайла Бурмистенка (український радянський державний і партійний діяч, перший голова Верховної ради Української РСР 1938 – 1941 рр.): «Чернігівський музей Коцюбинського вийшов на широкий шлях, проштовхуючи свою наукову роботу в маси, тоді як є музеї, що лише охороняють віковий порох на своїх фондах».

Хома Коцюбинський зазначає, що за свої наукові праці музей має позитивні відгуки преси, наукових працівників й громадськості та наголошує на тому, що під час війни в передмові АН УРСР до виданого нею в Уфі третього збірника музею, опрацьованого співробітниками музею під редакцією академіка П. Тичини, дала вказівку – продовжувати роботу музею.

Нагородження директора музею орденом Трудового Червоного Прапора, зацікавленість країн Європи у музейних матеріалах, багаточисельні прохання науковців вимагали розширення та поглиблення роботи музею.

Директор музею задає питання – чи має музей можливість працювати так, як це було до війни – 4–6 тис. відвідувачів протягом року, після війни – 16400? Хома Михайлович б'є на сполох – при двох наукових співробітниках масова робота (консультування 8 дисертантів, які працюють над докторськими та кандидатськими дисертаціями з коцюбинськознавства) не може вестися належним чином. Тож з'явилася нагальна потреба – збільшити штат на одну одиницю (посада завідуючого науковою частиною та фондами).

Сторінками старих газет

Про що писала обласна газета
«Деснянська правда»

75 років тому
Жовтень 1950 року.
7 жовтня
Нові медичні заклади
Самко Г.

На станції Крути Комарівського району нещодавно відкрито новий медичний пункт. Він забезпечений всіма потрібними інструментами і препаратами. Медпункт електрифіковано.

Методом народної будови в селі Кладьківці цього району збудовано лікарню. Сюди завезено м'які меблі, білизну, інструменти, препарати тощо.

10 жовтня
Як потрапити до невропатолога?
Чижик Ф.

В Чернігівській міській поліклініці № 1 дуже важко потрапити на прийом до лікаря-невропатолога. Вранці реєстрація хворих провадиться лише 20 хвилин і за цей час не всі встигають записатись. Багатьом хворим так і не вдається потрапити на прийом.

Бувають випадки, що в приймальні години лікар по кілька днів зовсім не приходять до поліклініки.

Хворі, звертаючись до реєстратора тов. Гребньової з проханням записати їх на прийом, часто дістають одну і ту ж відповідь: «Лікаря-невропатолога не буде».

13 жовтня
Збудовано приміщення друкарні
В нове, просторе приміщення з чотирьох кімнат переїхали редакція і друкарня газети «Колгоспний шлях» Михайло-Коцюбинського району. Найближчими днями в цьому ж будинку буде відкрито магазин облкниготоргу.

Для юних спортсменів
Гурін Г.

В Припутнянській середній школі Ічнянського району устатковано спортивний майданчик. На ньому є бум, турнік, брусья, бігові доріжки, смуга перешкод. Обладнано футбольне поле. Уроки з фізичної підготовки тепер проводяться на свіжому повітрі.

При школі також обладнано спортивний зал. Цього року школа придбала різного спортивного інвентаря на суму 2 800 карбованців.

20 жовтня
На сцені Будинку культури
Ольхова К.

Нещодавно учасники драматичного гуртка Новгород-Сіверського районного Будинку культури показали колгоспникам п'єсу М. Островського «Не было ни гроша, да вдруг алтын». Постановка пройшла з успіхом. Особливо добре виконали свої ролі тт. В. Гордєєва, Г. Раструба, Г. Гвоздь, М. Каменєв.

В цьому році гуртківці поставили також п'єси «За другим фронтом» В. Собка і «Гроза» М. Островського. Велику роботу у підготовці спектаклів проводить художній керівник гуртка тов. Малий. Гуртківці Будинку культури часто виступають перед жителями Новгород-Сіверська, а п'єсу «Гроза» показали також колгоспникам артілі «Жовтень» с. Дегтярівки.

50 років тому
Жовтень 1975 року
4 жовтня
Лідер фірми
Григор'єва Т.

Так називають чернігівський магазин «Чобіток» обласної контори фірми «Взуття». Повчальний досвід одного з найкращих в місті торговельних закладів узагальнено в спеціальному плакаті, що виданий обласним управлінням в справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі.

«Чобіток» – один з найбільших на Чернігівщині спеціалізованих магазинів, постійний переможець соціалістичного змагання серед магазинів фірми. Він в числі перших на Україні запровадив метод самообслуговування. В торговельному залі представлено до 6 тисяч пар взуття. Щомісяця тут роблять покупки близько 25 тисяч чоловік майже на півмільйона карбованців. Реалізується продукція багатьох взуттєвих підприємств, серед яких львівська фірма «Прогрес», ворошиловградське взуттєве об'єднання, фабрики Києва, Кривого Рога, інших міст, ряду зарубіжних фірм. Все більше надходить взуття з державним Знаком якості. Успішно діє «інститут» громадських бракерів, що пильно слідкує за якістю продукції.

Часто влаштовуються конференції покупців, виставки-продажі.

15 жовтня
Парки наших міст

Чернігівські архітектори розробляють проєкт лісопарку на Кордівці, який займає майже 400-гектарну площу. Намічено значно збагатити його зелене вбрання, створити асфальтовані доріжки, впорядкувати озера, спорудити зелений театр, малий спортивний комплекс, човнову станцію тощо. Автор проєкту – архітектор В. І. Ковальов.

В технічному бюро обласного відділу в справах будівництва і архітектури розроблено проєкти реконструкції центрального парку в Прилуках і ніжинського імені Т. Г. Шевченка.

17 жовтня
На потоці
Александрова Н.

На Чернігівському міськхарчокомбінаті закінчилось будівництво нового цеху безалкогольних напоїв. Зараз іде пуск і наладка обладнання, яке надійшло сюди з Орла і Ленінграда, Мелітополя і Єревана. Встановлено дві автоматичні лінії по розливу безалкогольних напоїв. Продуктивність цеху – 6 тисяч пляшок за годину. Потужність цеху за рік – півмільйона декалітрів. Це вдвічі більше, ніж виготовляється нині. Випускатимуться напої «Лимонний», «Буратіно», «Дюшес», «Вишня», «Яблуко» та інші.

Свято у Красному
Іваненко В.

У селі Красному Бахмацького району відбулось урочисте відкриття нового Будинку культури. З цієї нагоди біля двоповерхової споруди зібралось чи не все село. Гостей запросили до залу. Голова колгоспу «Жовтень» Микола Степанович Міщенко поздоровив хліборобів з святом. Передикам були вручені премії. Відбувся святковий концерт. Виступали учасники художньої самодіяльності районного Будинку культури, сусідніх сіл – з Митченків, Пісок, Красилівки та інших.

Підготувала головний спеціаліст відділу використання інформації документів Державного архіву Чернігівської області Алла Гриненко.

Календар листопада

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Софії та Олександра Русових видає щорічний календар «Знаменні і пам'ятні дати Чернігівської області на 2025 рік». Укладачі: Л.Студьнова, І.Каганова. Відповідальний за випуск Ю.Соболь. Друкуємо частину календаря на листопад.

Листопад

5 – Народився Філарет (Гумілевський) (1805 – 1866), церковний історик, громадський діяч, богослов, джерелознавець. Архієпископ Чернігівський і Ніжинський.

8 – 90 років тому (1935) відкрито для відвідувачів літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського в Чернігові.

11 – Народився Михайло Миколайович Бережков (1850 – 1932), історик, краєзнавець, професор Ніжинського історико-філологічного інституту. Автор праць, присвячених історичному краєзнавству на Чернігівщині. Похований у Ніжині.

15 – В містечку Короп народився Михайло Прокопович Куриленко (1885 – не раніше 1940), політичний та громадський діяч, депутат Третього конгресу України (1919). Засновник і директор спілки «Гуцульське містечтво». Після приєднання Західної України до СРСР у жовтні 1939 р. був заарештований. У квітні 1940 р. відправлений до Житомира. Подальша доля невідома.

21 – В с. Красний Колядин Талалаївського (нині Прилуцького) р-ну народився Микола Якович Кушвід (1925 – 2001), кандидат економічних наук, вчений економіст-аграрник. Працював заступником директора Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» в Києві.

24 – В с. Кудрівка Сосницького повіту (нині Корюківського р-ну) народився Михайло Олексійович Домонтович (1830 – 1902), військовий історик, автор книги «Материалы для географии и статистики России. Черниговская губерния» (1865). Володів маєтком у Кудрівці.

В с. Дігтярі Прилуцького повіту Полтавської (нині Прилуцького р-ну) народився Віктор Григорович Дроботько (1885 – 1966), мікробіолог, творець нових антибіотиків, доктор біологічних наук, професор, академік АН України. Заслужений діяч науки України.

25 – 100 років від дня народження Івана Івановича Бібіка (1925), Заслуженого майстра народної творчості України, ушавленого гончара, почесного громадянина Чернігівської області. Народився і живе в с. Олешня Ріпкинського (нині Чернігівського) р-ну.

26 – Народився Володимир Євгенович Банюк (1960), Заслужений артист України, один із фундаторів Чернігівського молодіжного театру. Лауреат премії імені М. Коцюбинського.

30 – В Чернігові народився Віктор Дмитрович Романенко (1930 – 2023), вчений у галузі гідробіології, академік НАНУ, доктор біологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки, тричі лауреат Державної премії України.

Народився Анатолій Васильович Куц (1945), скульптор, Народний художник України, учасник проєкту ансамблю пам'ятників у Новгороді-Сіверському, присвячених 800-річчю «Слова о полку Ігоревім» і 1000-літтю міста, лауреат премії імені М. Коцюбинського.